

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av väggtimmer från en kloasongvägg på Åsögatan 140 i Stockholm

Linderson, Hans

2017

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2017). *Dendrokronologisk analys av väggtimmer från en kloasongvägg på Åsögatan 140 i Stockholm*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2017:8). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

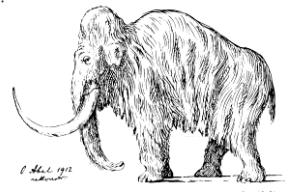
Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

25 januari 2017

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2017:8

Hans Linderson

DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV VÄGGTIMMER FRÅN EN
KLOASONGVÄGG PÅ ÅSÖGATAN 140 I STOCKHOLM

Uppdragsgivare: Bengt E G Kännegård

Område: Jämtland -> Stockholm Prov nr: 93344-93347 Antal sågprov: 4

Dendrokronologiskt objekt: Väggen demonterades 1980, materialet finns nu på Täljstensv 6, Huddinge

Resultat:

Dendro nr	Prov id;	Trädslag	Antal år; (antal radier om annat än 1)	Splint (Sp) Bark (B) Vank. (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Fällningsår V(vinterhalv-året)	Årsringstäckning; Mer vågad precision av fällningsår
93344	1	Tall	84	Ej Sp	1585	E 1640	1492-1585;(1731-1761)
93345	2	Tall	68	Ej Sp	1559	E 1640	1492-1585;(1731-1761)
93346	3	Tall	37	Ej Sp	(1589)	-	(1552-1589);(E 1644)
93347	4	Tall	55	Sp 25 ej W	1701	1731-1761	1647-1701;(omkring 1746)

Uppgifter inom parentes i resultattabellen är inte helt säkra uppgifter.

Kommentarer till de olika byggnadsenheterna

Analysen visar de säkra resultaten in kolumnen näst längst till höger. Att prov 1 och prov 2 får samma resultat beror på att proverna är komna från samma träd. "Efter 1640" kan innebära, mycket efter år 1640. Så kallade efterdateringar (*terminus post quem*) ges när man inte har någon indikation på hur många årsringar som saknas i provet. I prov 4 finns 25 årsringar med splintved. För att beräkna avverkningstiden används splintstatistik, den är för denna typ av virke med proveniensens centrala-södra Jämtland, 70 ± 15 år. Enstaka träd kan avvika från denna statistik

Enligt Bengt E G Kännegård är virket kommet från en enda konstruktion, vidare har det daterade virket en **gemensam proveniens, centrala-södra Jämtland**. Det är därför mer logiskt än dendrokronologiskt bevisbart att även prov 1 och prov 2 har samma avverkningstid som prov 4 (högra kolumnen), **1731-1761**. Om man skall utse en mer exakt tidpunkt för virkets (första) användning så är det naturligtvis en överdriven noggrannhet men måhända ett mer hanteringsvänligt resultat, så blir kalkylen, år 1746+torkning och annan virkeshantering, år 1750 eller några år senare.

De daterade årsringarna (ej prov 3) täcker tiden 1492-1585 respektive 1647-1701. "Märgåldern" beräknas till 1482, **groddåret bör därför inte vara yngre än år 1470**. Trädets egenålder (prov 1+2) blir då minst 170 år och sannolikt 270 år när den avverkades.

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendronummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n” om inget annat anges bedöms felet högst ± 1 . I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns. Kolumnen längst till höger beskriver virkets uppmätta tidsserie samt en mer vågad dateringsprecision.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet.

Rapporter och andra skrifter angående de dendrokronologiska resultaten tas tacksamt emot.

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891 (mobil)